

ՀՀ ԿԲ դրամավարկային քաղաքականությունը և արտարժույթի շուկաները
Ամսական տեսություն
(Սեպտեմբեր 2018թ)

Հարգելի այցելու,

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից ներկայացված Ֆինանսական շուկաների վիճակի և զարգացումների ամսական տեսությունը հրապարակվում է ամսական հաճախականությամբ և իրենից ներկայացնում է ՀՀ ֆինանսական շուկաներում իրականացված գործարքների ամփոփ վերլուծություն: Այն իր մեջ

պարունակում համաշխարհային ապրանքային և ֆինանսական շուկաներում տեղի ունեցած գործընթացների ու միտումների ամփոփ տեղեկատվություն. ՀՀ մակրոտնտեսական հիմնական ամսական ցուցանիշների դիտարկում. ՀՀ ԿԲ կողմից դրամավարկային քաղաքականության ընթացքում իրականացված գործառնությունների վերաբերյալ, ինչպես նաև պետական, կորպորատիվ արժեթղթերի շուկաների և միջբանկային շուկաներում կնքված գործարքների վերաբերյալ ամփոփ վերլուծություն:

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից համաշխարհային ֆինանսական շուկաների զարգացումների վերլուծության նպատակը այս շուկաներում տեղի ունեցող գործընթացները տեսանելի դաշտում պահելն ու դրանց ազդեցությունը ՀՀ եվրոպարտատոմսերի, ՀՀ ներքին ֆինանսական շուկայի և ընդհանրապես՝ երկրի մակրոտնտեսական վիճակի վրա հասկանալն է, ինչը, նկատի ունենալով ազդեցությունների լազային(ժամանակային առումով խզված) բնույթը, կարևոր է մեր տնտեսության համար ապագա զարգացումների կանխատեսման տեսանկյունից: Մյուս կողմից՝ համաշխարհային կապիտալի շուկաներում ներդրողներ են նաև ՀՀ սուբյեկտները(ԿԲ, կենսաթոշակային ֆոնդեր, այլ ինստիտուտներ և անհատներ), ինչը ևս կարևոր է դարձնում այստեղ ընթացող զարգացումների վերլուծությունը: Այս՝ ամսական պարբերականությամբ հրապարակվող տեսությունը ամփոփում է ՀՀ եվրոպարտատոմսերի, համաշխարհային ապրանքային(մետաղներ, էներգակիրներ, պարենային ապրանքներ), արժույթային(դոլարի ինդեքս, եվրո, ՌԴ ռուբլի) և կապիտալի(զարգացող և զարգացած երկրների ֆոնդային ինդեքսներ և պետական պարտատոմսերի եկամտաբերություններ) շուկաներում տեղի ունեցող զարգացումների վերլուծությունը: Ամսական տեսությունը հիմնվում է Investing.com հարթակի հրապարակած վիճակագրության վրա, իսկ վերլուծությունների հիմքում Reuters գործակալության տեղեկատվական ու վերլուծական հրապարակումներն են և սեփական դիտարկումները: ՀՀ սոցյալ տնտեսական վիճակի հետ կապված հիմնական ցուցանիշների ներկայացումը նպատակ ունի ներկայացնել ՀՀ տնտեսական ակտիվության, տնտեսության հիմնական ճյուղերի զարգացումների, սպառողական և արդյունաբերական գների ինդեքսների, արտաքին ապրանքաշրջանառության և բնակչության միջին ամսական աշխատավարձերի ընդհանուր միտումները, ինչը թույլ է տալիս գնահատել Ֆինանսական շուկաների վրա մակրոտնտեսական և սոցյալ-տնտեսական ընդհանուր վիճակի ազդեցությունները: ՀՀ ԿԲ դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում ներկայացված են ԿԲ կողմից կիրառվող անուղղակի գործիքների կիրառումը, դրանց շրջանակներում իրականացված գործարքները, ինչպես նաև դրամական զանգվածի կառուցվածքը և դրանում իրականացվող փոփոխությունները: ՀՀ արտարժույթի շուկայի հետ կապված ներկայացված են ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի, ՌԴ ռուբլու բորսայական, արտաբորսայական, ներբանկային և միջբանկային գործարքները, ինչպես նաև ՀՀ ԿԲ կողմից արտարժույթի շուկայում իրականացված գործառնությունները: Արժեթղթերի շուկայի վերլուծությունը բաղկացած է պետական և կորպորատիվ

արժեթղթերի շուկաների հետ կապված դիտարկումներից: Պետական պարտատոմսերի շուկայի հետ կապված ներկայացվում են առաջնային շուկայում դրանց տեղաբաշխումները, ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից իրականացվող հետգնումները, բորսայական և արտաբորսայական շուկաներում կնքվող գործարքները, գործակալ բանկերի կողմից բորսայական գնանշումները, ինչպես նաև պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերի փոփոխությունները: Կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայի հետ կապված ներկայացվում են բորսայական և արտաբորսայական տեղաբաշխումները, բորսայական շուկայում կնքված գործարքները, դրանց շուկա ստեղծողների գնանշումները: Միջբանակային շուկայի վերլուծությունն իրենից ներկայացնում են միջբանակային վարկային, սվոփ և ռեպո շուկաների ամփոփ դիտարկումներ:

Ամբերդ հետազոտական կենտրոնի կողմից ֆինանսական շուկաների վիճակի և զարգացումների վերաբերյալ հրապարակվող ամփոփագրի տեղեկատվական հիմքերն են ՀՀ ֆինանսների նախարարության, ՀՀ Կենտրոնական Բանկի, ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության, ՆԱՍԴԱԲ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա ԲԲԸ հրապարակումները և վիճակագրական աղբյուրների բազաները: Ձեզ ներկայացվող վիճակագրական աղյուսակների, գծապատկերների և ներկայացվող տվյալների մի մասը նշված մարմինների կողմից օրական կտրվածքով հրապարակվող տվյալների համախմբման արդյունք են:

Սույն վիճակագրական նյութերը, վերլուծությունները և դիտարկումները ՀՊՏՀ Ամբերդ հետազոտական կենտրոնի մտավոր սեփականությունն են և դրանցից օգտվելու դեպքում հղումը կենտրոնի կայքին պարտադիր է:

«Ամբերդ» հետազոտական կենտրոն

Երևան, Նալբանդյան 128, թիվ 3 մասնաշենք Հեռ.՝ (+37410) 593-479 Էլ. փոստ՝ info@amberd.am

Բովանդակություն

Ամփոփում.....	5
1. ՀՀ ԿԲ դրամավարկային քաղաքականություն և դրամավարկային գործառնություններ	7
2. Դրամական զանգված և փողի ագրեգատներ	13
3. Արտարժույթի շուկաներ.....	16

Ամփոփում

Ամփոփելով 2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ՀՀ կենտրոնական բանկի դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում և արտարժույթային շուկաներում կնքված գործարքներն ու իրադարձությունները՝ առանձնացնեք հետևյալը.

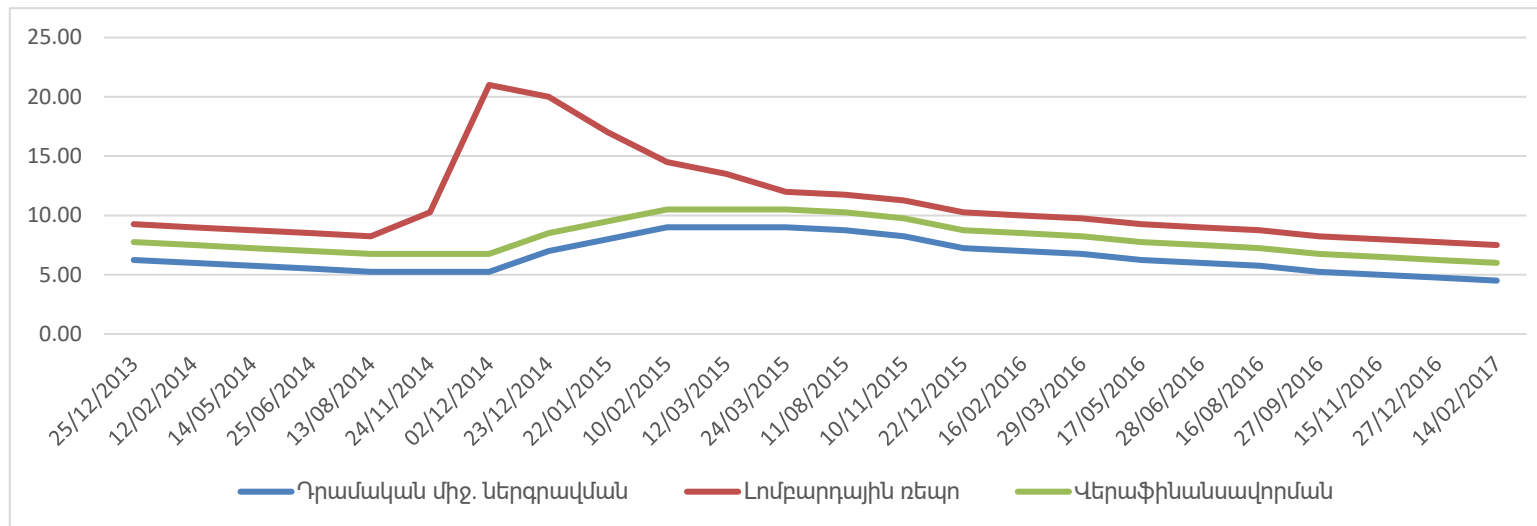
1. 2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկը շարունակել է անփոփոխ պահել դրամավարկային քաղաքականության հիմնական տոկոսադրույքները:
2. Ամսվա ընթացքում կնքվել է 4 ռեպո գործարք՝ 334,790,000,000 ՀՀ դրամ ծավալով, ինչպես նաև 1 Լոմբարդային ռեպո գործարք՝ 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ծավալով: Նշենք, որ նախորդ ամսվա ընթացքում կնքվել էր 5 ռեպո գործարք, իսկ լոմբարդային ռեպոյով կնքվել էր 1 գործարք ճշգտման նպատակով (1 ՀՀ դրամ ծավալով): Դրամական միջոցների ներգրավման սակարկությամբ գործարքներ ինչպես նախորդ ամիս, այս ամիս ևս չեն կնքվել: Դրամական միջոցների ներգրավմամբ կնքվել է 3 գործարք՝ 93,252,800,000 ՀՀ դրամ գումարային ծավալով, ինչը նախորդ ամսվա համեմատ աճել է շուրջ 1,3 տոկոսով:
3. Դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում կնքվող գործարքների արդյունքում ՀՀ կենտրոնական բանկը նպաստել է իրացվելիության ավելացմանը: ՀՀ կենտրոնական բանկի սեպտեմբեր ամսվա գործարքների արդյունքում էական տատանումներով հանդերձ փողի բազան ամսվա վերջին սկզբի համեմատ աճել է 8.01 տոկոսով: Փողի բազայի կառուցվածքում շուրջ 47 տոկոսը եղել է ԿԲ-ից դուրս կանխիկ դրամը, ինչը նախորդ ամսվա համեմատ նվազել է 5 տոկոսով:
4. Արտարժույթի բորսայական շուկայում 2018թ. Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում գործարք չի կնքվել: Չեն եղել նաև առաջարկի և պահանջարկի հայտեր:

5. Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում արտարժույթի Ներբանկային շուկայում գնվել է 330,139,446 ԱՄՆ դոլար՝ 483.02 դրամ ԱՄՆ մեկ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով, եւ վաճառվել է 394,426,137 ԱՄՆ դոլար՝ 484.31 դրամ ԱՄՆ մեկ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով: Ընդ որում, միջին կշռված փոխարժեքի 1.32 տոկոս աճի պայմաններում սեպտեմբեր ամսին օգոստոս ամսվա համեմատ ԱՄՆ դոլարի առքը նվազել է 9.04 տոկոսով, իսկ վաճառքը նվազել է 1.84 տոկոսով:
6. Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում արտարժույթի միջբանկային շուկայում գնվել և վաճառվել է 39,000,000 դոլար՝ 482,89 դրամ մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով: Օգոստոս ամսվա համեմատ սեպտեմբեր ամսին գործարքների ծավալն աճել է 13.21 տոկոսով, իսկ միջին փոխարժեքը աճել է 0,01 տոկոսով:
7. Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում արտարժույթի Ներբանկային շուկայում գնվել է 54,403,883 Եվրո՝ 561,80 դրամ մեկ Եվրոյի դիմաց միջին փոխարժեքով, եւ վաճառվել 68,079,071 Եվրո՝ 565.42 դրամ մեկ Եվրոյի դիմաց միջին փոխարժեքով: Ընդ որում առքի միջին կշռված փոխարժեքի 8 տոկոս աճելու պայմաններում օգոստոս ամսվա համեմատ սեպտեմբեր ամսին Եվրոյով առքի գործառնությունների ծավալը աճել է 0.92 տոկոսով՝ 1.35 տոկոս փոխարժեքի աճի պայմաններում, իսկ վաճառքի միջին կշռված փոխարժեքի 7տոկոս աճի պայմաններում օգոստոս ամսվա համեմատ սեպտեմբեր ամսին Եվրոյով վաճառքի գործառնությունների ծավալը նվազել է 21.97 տոկոսով 1.18 տոկոս փոխարժեքի աճի դեպքում:
8. Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում արտարժույթի Ներբանկային շուկայում գնվել է 5,842,828,304 ռուբլի 7,10 դրամ մեկ ռուբլու դիմաց միջին փոխարժեքով, եւ վաճառվել է 2,574,790,016 ռուբլի 7,18 դրամ մեկ ռուբլու դիմաց միջին փոխարժեքով: Օգոստոս ամսվա համեմատ Սեպտեմբեր ամսին Ռուբլով առքի գործառնությունների ծավալը նվազել է 18.34 տոկոսով շուրջ 1.84 տոկոս փոխարժեքի նվազման պայմաններում, իսկ վաճառքի գործառնությունների ծավալը նվազել է 17.38 տոկոսով 1.97 տոկոս փոխարժեքի նվազման դեպքում:

1. ՀՀ ԿԲ դրամավարկային քաղաքականություն և դրամավարկային գործառնություններ

2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվել են բաց շուկայական գործառնություններ, կիրառվել են մշտական հնարավորության գործիքներ, մինչդեռ դրամավարկային քաղաքականության հիմնական տոկոսադրույքները մնացել են անփոփոխ: Տոկոսադրույքների փոփոխության դինամիկան 2013-2018թթ. ցույց տանք գծապատկերի միջոցով.

Գծապատկեր 1. ՀՀ կենտրոնական բանկի դրամավարկային քաղաքականության տոկոսադրույքների դինամիկան 2013-2018թթ.

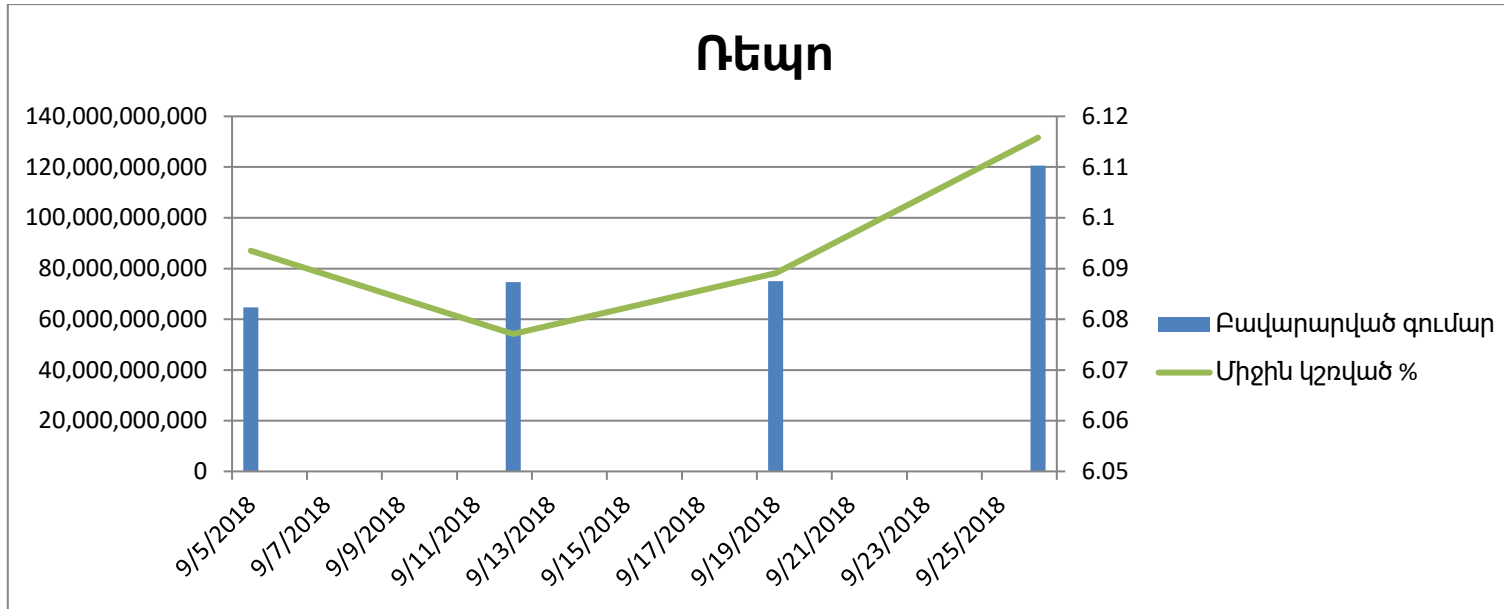
2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկը դրամավարկային քաղաքականության իրականացման շրջանակներում դրամավարկային քաղաքականության տոկոսադրույքները չի փոփոխել: 2018թ. սեպտեմբերի վերջի դրությամբ սահմանված են եղել դրամավարկային քաղաքականության հետևյալ տոկոսադրույքները՝

- դրամական միջոցների ներգրավման տոկոսադրույք - 4,5%,
- լոմբարդային ռեպո տոկոսադրույք - 7,5%,
- վերաֆինանսավորման տոկոսադրույք - 6%:

2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկը դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում իրականացրել է հիմնականում իրացվելիության ավելացմանը միտված բաց շուկայական գործառնություններ: Այսպես, 2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ռեպո գործիքով կնքվել է 4 գործարք 334,790,000,000 ՀՀ դրամ ծավալով, մինչդեռ դրամական միջոցների սակարկության գործարքներ ընդհանրապես չեն կնքվել: Միաժամանակ նշենք, որ նախորդ ամսվա ընթացքում կնքվել էր ևս 4 ռեպո գործարք 261,795,546,301 ՀՀ դրամ ծավալով: 2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից բաց շուկայական գործառնությունների շրջանակներում կազմակերպած գործառնությունների արդյունքները ներկայացնենք աղյուսակի միջոցով.

Գծապատկեր 2. 2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում իրականացված բաց շուկայական գործառնությունները

Դիտարկվող ժամանակահատվածում բաց շուկայական գործառնությունների շրջանակներում դրամական միջոցների ներգրավման սակարկությունների գործարքներ ընդհանրապես չեն կնքվել:

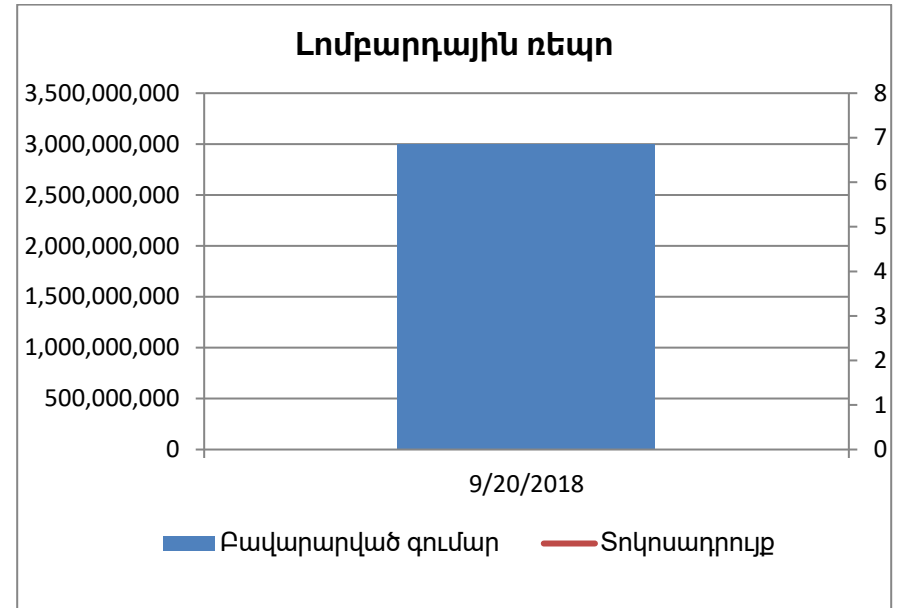
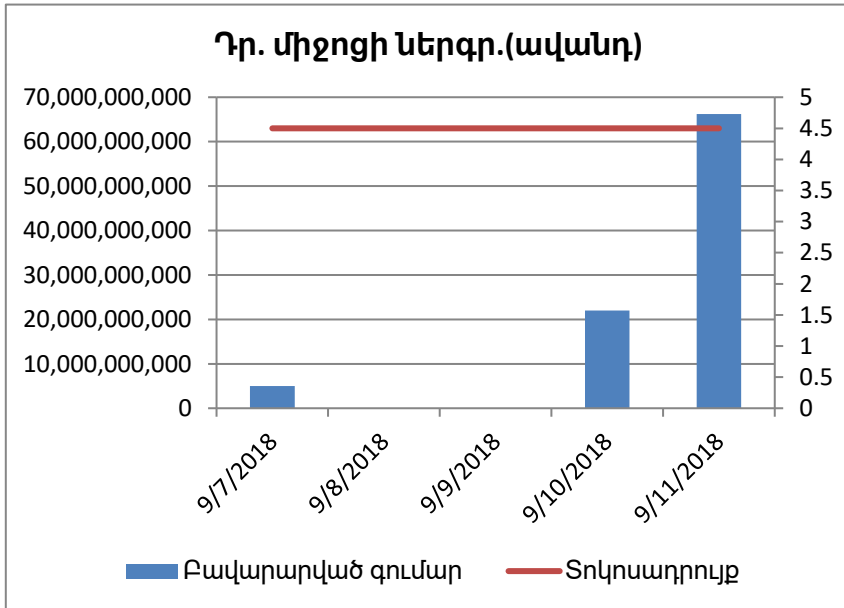
Բաց շուկայական գործառնությունների շրջանակներում իրականացված ռեպո գործարքների ժամկետայնությունը եղել է 7 օր:

Դիտարկվող ժամանակաշրջանում կնքվել է 4 ռեպո գործարք 334,790,000,000 ՀՀ դրամ ծավալով, 6.17 միջին կշռված տոկոսադրույքներով: Հարկ է նշել նաև, որ առաջարկված գումարը 1.49 տոկոսով գերազանցել է բավարարված ծավալին: Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում կնքված ռեպո գործարքներին մասնակցել են 7-9 մասնակիցներ:

Ընդհանուր առմամբ 2018թ. սեպտեմբեր ամսին ՀՀ ԿԲ-ն բաց շուկայական գործառնություններ իրականացնելիս նպաստել է իրացվելիության –ի ավելացմանը:

2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում կիրառվել են ինչպես լոմբարդային ռեպո (նպաստում է իրացվելիության ավելացմանը) այնպես էլ դրամական միջոցների ներգրավման (նպաստում է իրացվելիության կրճատմանը) գործարքներ: Ամսվա ընթացքում կնքվել է լոմբարդային ռեպո գործիքի կիրառմամբ 1 գործարք՝ 3,000,000,000 ՀՀ դրամ գումարային ծավալով, իսկ դրամական միջոցների ներգրավման գործիքի կիրառմամբ 3 գործարք՝ 93,252,800,000 ՀՀ դրամ գումարային ծավալով: Համեմատելով հուլիս ամսվա համապատասխան ցուցանիշների հետ՝ նշենք, որ դրամական միջոցների ներգրավման գործարքների ծավալը աճել է շուրջ 1,25 տոկոսով:

Գծապատկեր 3. 2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում մշտական հնարավորության գործիքներով իրականացված գործառնությունները

Բոլոր տեսակի գործարքների ժամկետը կազմել է 1 օր: Մասնակիցների առավելագույն քանակն արձանագրվել է սեպտեմբերի 11-ին՝ դրամական միջոցների ներգրավման շրջանակներում. գործարքին մասնակցել են 14 մասնակիցներ: Ամսվա ընթացքում տեղի ունեցած մնացած գործարքներին մասնակցել են 1-4 մասնակիցներ:

Դիտարկվող ժամանակահատվածում դրամական միջոցների ներգրավման գործարքները կնքվել են 4,50 տոկոսով: Համեմատելով նախորդ ամսվա հետ՝ նշենք, դրամական միջոցների ներգրավման տոկոսադրույքները նախորդ ամսվա համեմատ չեն փոխվել:

Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում դրամական միջոցների ներգրավման գործարքների առավելագույն ծավալն արձանագրվել է սեպտեմբերի 11-ին՝ 93,252,800,000 ՀՀ դրամ:

Լոմբարդային ռեպո գործիքի կիրառմամբ կնքվել է 1 գործարք՝ 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ծավալով՝ 7,5 տոկոս միջին կշռված տոկոսադրույքով:

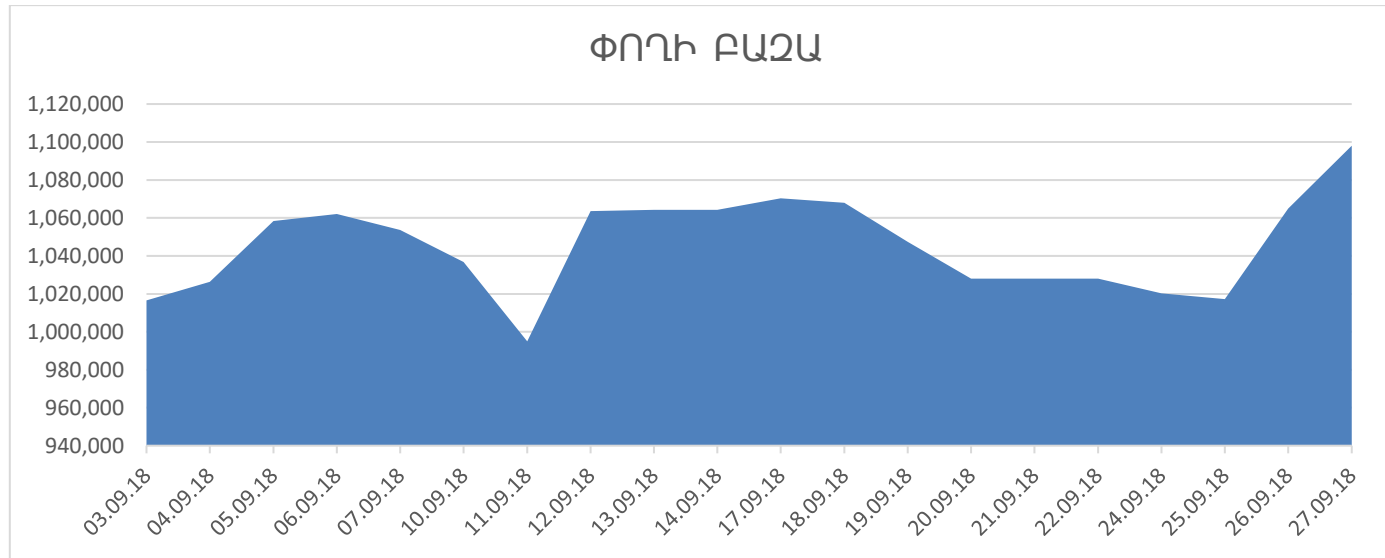
Դրամական միջոցների ավելցուկների և պակասուրդների նման տատանումները առևտրային բանկերի մոտ հիմնականում պայմանավորված են պահուստավորման փոփոխությամբ և ՀՀ առևտրային բանկերի իրացվելիության ավելցուկով:

2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ՀՀ ԿԲ-ն մշտական հնրավորության գործիքների միջոցով նպաստել է իրացվելիության կրճատմանը:

2. Դրամական զանգված և փողի ագրեգատներ

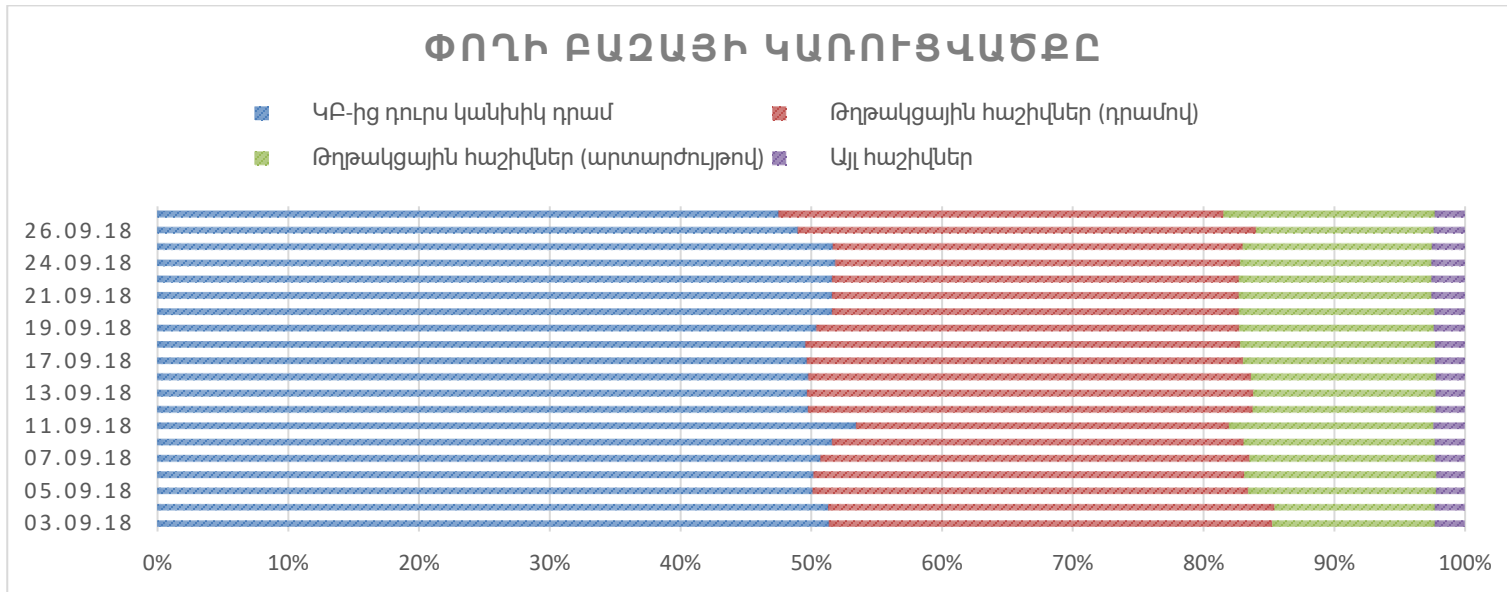
2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում փողի բազան էական տատանումներով հանդերձ, դրսևորել է հիմնականում աճման միտում: Սեպտեմբեր ամսվա սկիզբը նշանավորվել է փողի բազայի որոշակի աճով, որը տևել է մինչև սեպտեմբերի 6-ը, ինչի արդյունքում փողի բազան աճել է 4.47 տոկոսով: Հետագա օրերի ընթացքում փողի բազան կտրուկ անկումներ է ունեցել և սեպտեմբերի 11-ին հասել է ժամանակահատվածի նվազագույն մեծությանը: Սեպտեմբերի 11-ին փողի բազան սեպտեմբերի 6-ի նկատմամբ նվազել է 6.32 տոկոսով: Հաջորդ օրը փողի բազան կտրուկ աճել է 6.9 տոկոսով, որ շարունակվել է մինչև սեպտեմբերի 17-ը: Այնուհետև փողի բազան սեպտեմբերի 25-ը որոշակի տատանումներով հանդերձ հիմնականում նվազման միտում է դրսևորել, ապա հետագա երկու օրերի ընթացքում աճել է 7.94 տոկոսով՝ արձանագրելով ամսվա առավելագույն մեծությունը: Ամսվա վերջին փողի բազայի մեծությունը գերազանցել է ամսվա սկզբի մեծությանը 8.01 տոկոսով: Փոփոխություններն հիմնականում պայմանավորված են եղել առևտրային բանկերի ՀՀ կենտրոնական բանկում բացված թղթակցային հաշիվների մնացորդների փոփոխություններով, ինչպես նաև ԿԲ վարվող դրամավարկային քաղաքականությամբ:

Գծապատկեր 4. Փողի բազայի փոփոխության դինամիկան 2018թ. սեպտեմբեր ամսին

Կառուցվածքային առումով փողի զանգվածի մեջ հիմնական տեսակարար կշիռը կազմել է ԿԲ-ից դուրս կանխիկ դրամը՝ դիտարկվող ժամանակաշրջանում տատանվելով 49-ից 53 տոկոսի սահմաններում: Փողի բազայի կառուցվածքում զգալի է նաև ՀՀ դրամով թղթակցային հաշիվների տեսակարար կշիռը: Վերջինս սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում տատանվել է 28-ից 34 տոկոսի սահմաններում: Արտարժույթով թղթակցային հաշիվների և այլ հաշիվների տեսակարար կշիռը փողի բազայի կառուցվածքում համեմատաբար փոքր է: Սեպտեմբերի 27-ի դրությամբ արտարժույթային հաշվի տեսակարար կշիռը կազմել է 16.2%, իսկ այլ հաշիվների տեսակարար կշիռը 2.3%: Ինչ վերաբերում է ՀՀ դրամով թղթակցային հաշիվներին և ՀՀ ԿԲ-ից դուրս կանխիկ դրամի տեսակարար կշիռներին, ապա վերջիններս նույն օրվա դրությամբ կազմել են համապատասխանաբար 47.5% և 34%:

Գծապատկեր 5. Դրամական զանգվածի կառուցվածքը 2018թ. սեպտեմբեր ամսին

3. Արտարժույթի շուկաներ

Արտարժույթի բորսայական շուկա

Արտարժույթի բորսայական շուկայում 2018թ. Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում գործարք չի կնքվել: Չեն եղել նաև առաջարկի և պահանջարկի հայտեր:

Արտարժույթի արտաբորսայական շուկաներ

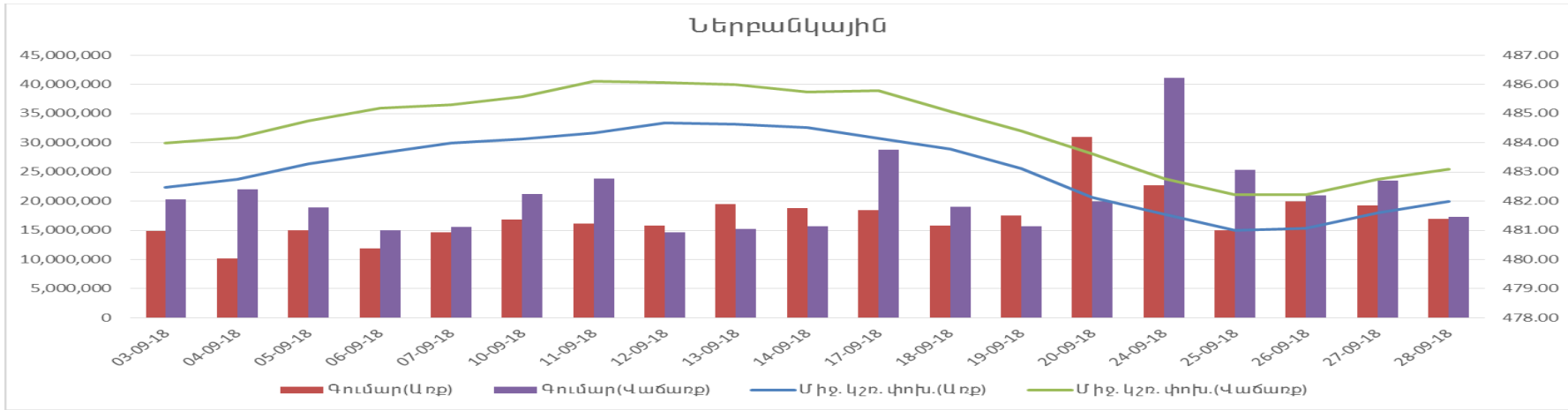
Արտարժույթի արտաբորսայական շուկայում Սեպտեմբեր ամսին գործարքներ են կնքվել ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և Ռուբլիով:

ԱՄՆ դոլար

Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում արտարժույթի Ներբանկային շուկայում գնվել է 330,139,446 ԱՄՆ դոլար՝ 483.02 դրամ ԱՄՆ մեկ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով, եւ վաճառվել է 394,426,137 ԱՄՆ դոլար՝ 484.31 դրամ ԱՄՆ մեկ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով: Ընդ որում, միջին կշռված փոխարժեքի 1.32 տոկոս աճի պայմաններում սեպտեմբեր ամսին օգոստոս ամսվա համեմատ ԱՄՆ դոլարի առքը նվազել է 9.04 տոկոսով, իսկ վաճառքը նվազել է 1.84 տոկոսով:

Գծապատկեր 6 . 2018թ. Սեպտեմբեր ամսին Ներբանկային արժույթային շուկայում ԱՄՆ դոլարով գործարքների ծավալը և փոխարժեքը

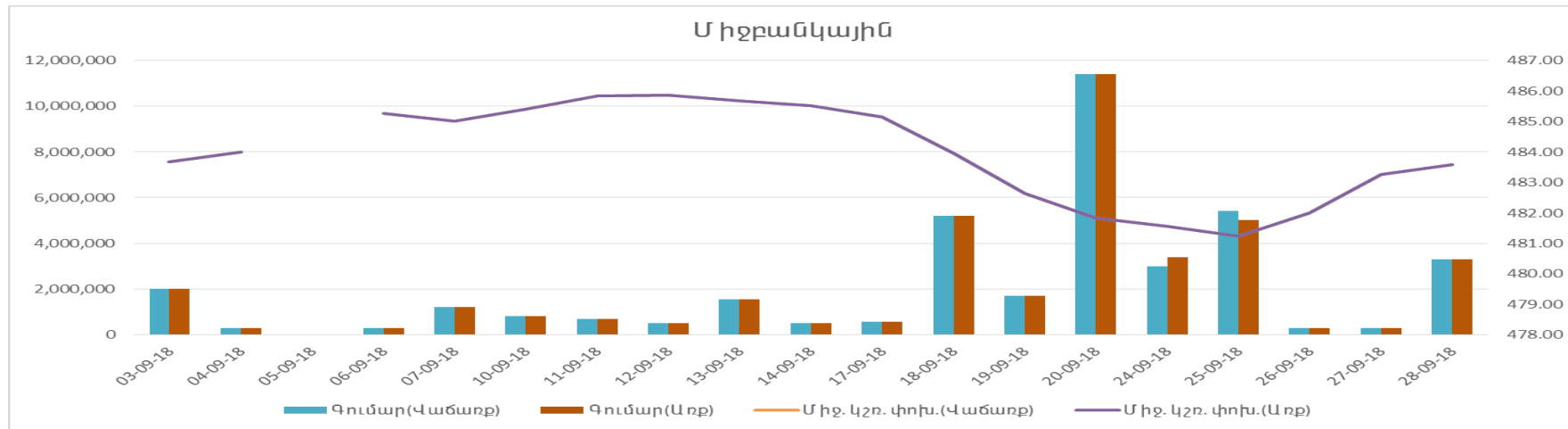
Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքը դրսևորել է հիմնականում անկայուն միտում, մասնավորապես, առքի փոխարժեքը ամսվա վերջին ամսվա սկզբի համեմատ աճել է 0.10 տոկոսով, իսկ վաճառքի փոխարժեքը չի փոխվել: ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի անկայունությունը, ըստ երևույթին, պայմանավորված է ՌԴ Ռուբլու ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ ամրապնդմամբ և ՀՀ տնտեսության ՌԴ արժույթից կախվածությամբ: Դիտարկվող ժամանակաշրջանում արտարժույթի առքուվաճառքի սպրեդը տատանվել է 1.11 (սեպտեմբերի 28)-ից 1.75(սեպտեմբերի 11)- ի միջև:

Ինչ վերաբերում է Առքի և Վաճառքի գործարքների ծավալին, սեպտեմբեր ամսին ԱՄՆ դոլար ավելի շատ վաճառվել է, քան գնվել: Գործարքների ծավալները անկայուն միտում են դրսևորել ամսվա ընթացքում, մասնավորապես, առքի գործարքների ծավալները տատանվել են 10,170,272 (սեպտեմբերի 4) ԱՄՆ դոլարից մինչև 30,944,786 (սեպտեմբերի 20) ԱՄՆ դոլարի

սահմաններում, իսկ վաճառքի գործարքի ծավալները տատանվել են 14,689,979 (սեպտեմբերի 12) ԱՄՆ դոլարից 41,128,868 (սեպտեմբերի 24) ԱՄՆ դոլարի սահմաններում:

Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում արտարժույթի միջբանկային շուկայում գնվել և վաճառվել է 39,000,000 դոլար՝ 482,89 դրամ մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով: Օգոստոս ամսվա համեմատ սեպտեմբեր ամսին գործարքների ծավալն աճել է 13.21 տոկոսով, իսկ միջին փոխարժեքը աճել է 0,01 տոկոսով:

Գծապատկեր 7. 2018թ. Սեպտեմբեր ամսին միջբանկային արժույթային շուկայում ԱՄՆ դոլարով գործարքների ծավալը և փոխարժեքը

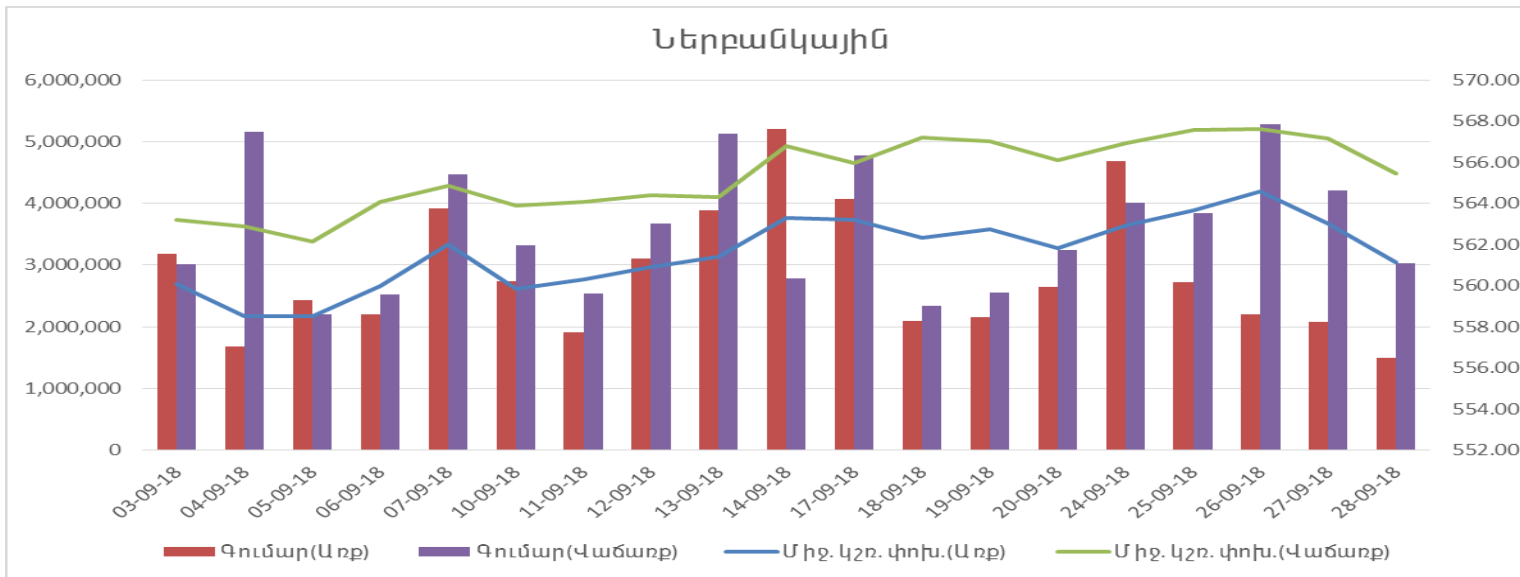

Միջբանկային արտարժույթային շուկայում ամենաշատ ԱՄՆ դոլար գնվել և վաճառվել է սեպտեմբերի 20-ին՝ 11,400,000 ԱՄՆ դոլար՝ 481,84 դրամ՝ ԱՄՆ մեկ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով: Ամենաքիչը գնվել և վաճառվել է սեպտեմբերի 4-ին՝ 300,000 ԱՄՆ դոլար՝ 483,50 դրամ՝ ԱՄՆ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով:

Եվրո

Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում արտարժույթի Ներբանկային շուկայում գնվել է 54,403,883 Եվրո՝ 561,80 դրամ մեկ Եվրոյի դիմաց միջին փոխարժեքով, եւ վաճառվել 68,079,071 Եվրո՝ 565.42 դրամ մեկ Եվրոյի դիմաց միջին փոխարժեքով: Ընդ որում առքի միջին կշռված փոխարժեքի 8 տոկոս աճելու պայմաններում օգոստոս ամսվա համեմատ սեպտեմբեր ամսին Եվրոյով առքի գործառնությունների ծավալը աճել է 0.92 տոկոսով՝ 1.35 տոկոս փոխարժեքի աճի պայմաններում, իսկ վաճառքի միջին կշռված փոխարժեքի 7տոկոս աճի պայմաններում օգոստոս ամսվա համեմատ սեպտեմբեր ամսին Եվրոյով վաճառքի գործառնությունների ծավալը նվազել է 21.97 տոկոսով 1.18 տոկոս փոխարժեքի աճի դեպքում:

Գծապատկեր 8. 2018թ. Սեպտեմբեր ամսին Ներբանկային արժույթային շուկայում Եվրոյով գործարքների ծավալը և փոխարժեքը

Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում Եվրոյի փոխարժեքը տատանվել է, մասնավորապես, առքի փոխարժեքը ամսվա վերջին ամսվա սկզբի դրությամբ աճել է 0,19 տոկոսով (560,08 ՀՀ դրամից դառնալով 561,15 ՀՀ դրամ), իսկ վաճառքի փոխարժեքը նույն ժամանակաշրջանի ընթացքում աճել է 0,40 տոկոսով (563,22 ՀՀ դրամից դառնալով 565,45 ՀՀ դրամ): Դիտարկվող ժամանակաշրջանում արտարժույթի առքուվաճառքի սպրեդը տատանվել է 2.80 (սեպտեմբերի 17)- ից 4.87(սեպտեմբերի 18)-ի միջև: Փոխարժեքը ամսվա ընթացքում դրսևորել է անկայուն միտում: Սեպտեմբերի 28-ի դրությամբ առքի փոխարժեքը կազմել է 561.15 վաճառքինը՝ 565,45ՀՀ դրամ:

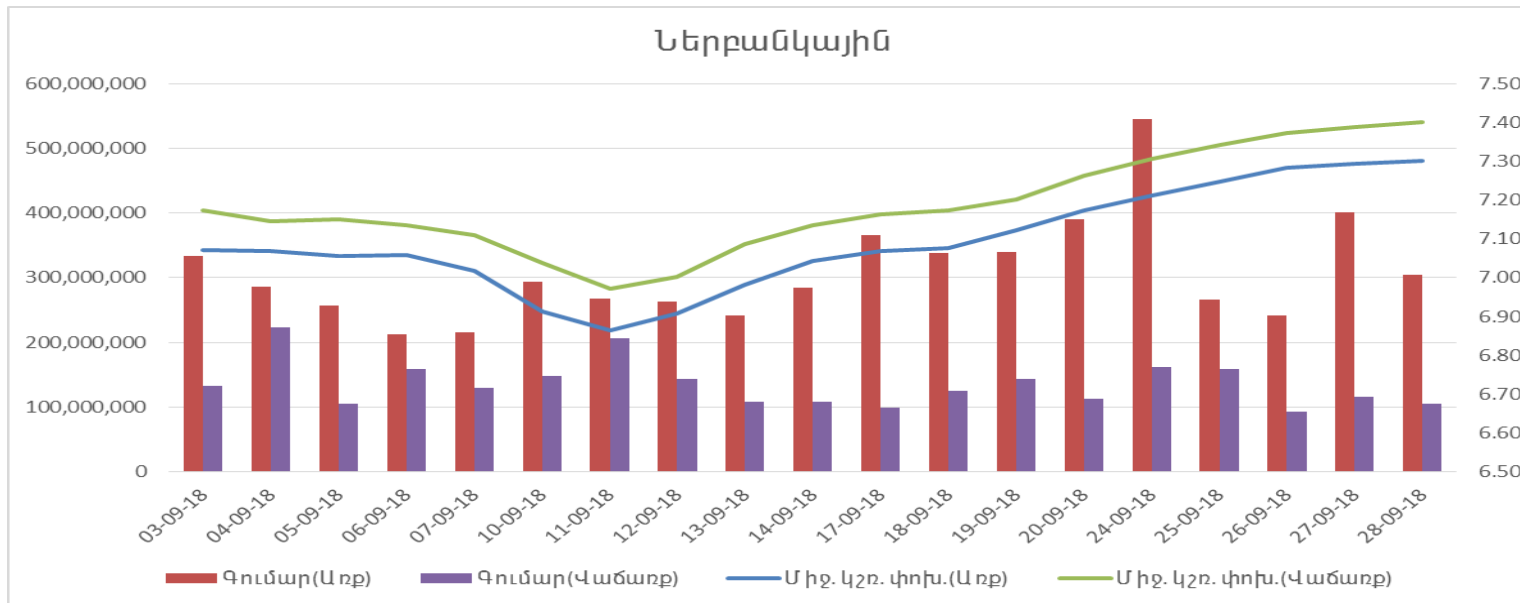
Ինչ վերաբերում է առքի և վաճառքի գործարքների ծավալին, ապա Եվրո ավելի շատ վաճառվել է, քան գնվել, ընդ որում, վաճառքի ծավալը շուրջ 1.2 անգամ մեծ է եղել առքի ծավալից: Առքի առավելագույն ծավալը արձանագրվել են սեպտեմբերի 14-ին՝ 5,199,656 Եվրո (563.31 փոխարժեքով), իսկ վաճառքինը ևս արձանագրվել է սեպտեմբերի 26-ին՝ 5,280,905 Եվրո(567,63 փոխարժեքով): Ինչ վերաբերում է գործարքի նվազագույն ծավալներին, ապա ամենաքիչ եվրոն գնվել է սեպտեմբերի 28-ին՝ 1,495,723 Եվրո (561,15 փոխարժեքով) և ամենաքիչը վաճառվել է սեպտեմբերի 5-ին՝ 2,193,610 (562,14 փոխարժեքով):

Արտարժույթի միջբանկային շուկայում սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում Եվրոյով գործարքներ չեն եղել:

ՌԴ Ռուբլի

Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում արտարժույթի Ներբանկային շուկայում գնվել է 5,842,828,304 ռուբլի 7,10 դրամ մեկ ռուբլու դիմաց միջին փոխարժեքով, եւ վաճառվել է 2,574,790,016 ռուբլի 7,18 դրամ մեկ ռուբլու դիմաց միջին փոխարժեքով: Օգոստոս ամսվա համեմատ Սեպտեմբեր ամսին Ռուբլով առքի գործառնությունների ծավալը նվազել է 18.34 տոկոսով շուրջ 1.84 տոկոս փոխարժեքի նվազման պայմաններում, իսկ վաճառքի գործառնությունների ծավալը նվազել է 17.38 տոկոսով 1.97 տոկոս փոխարժեքի նվազման դեպքում:

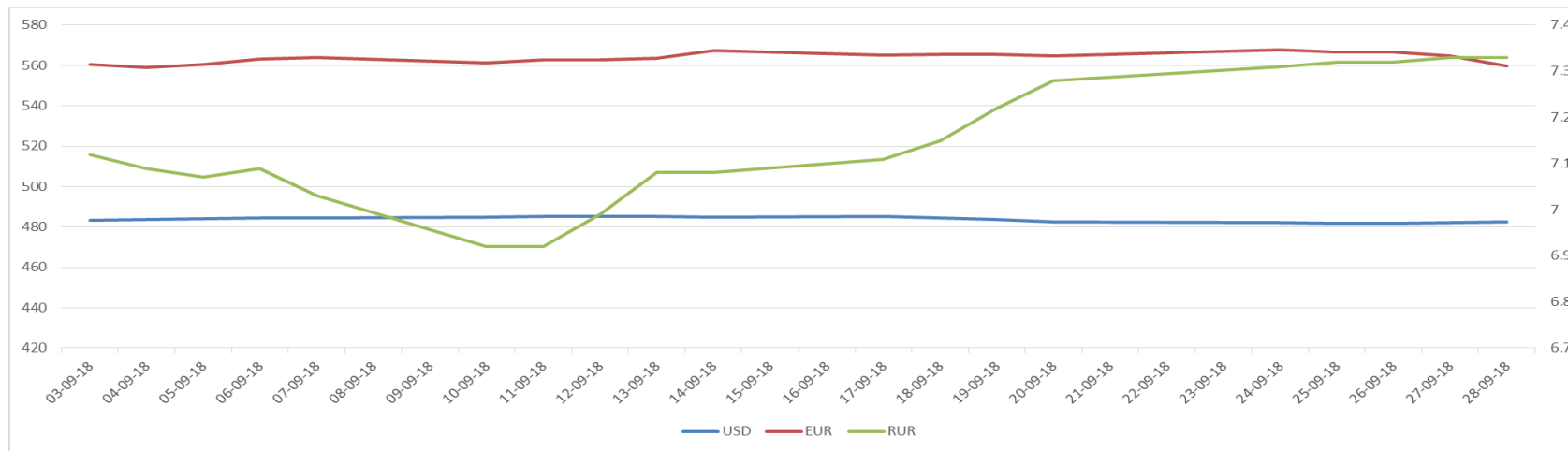
Գծապատկեր 9. 2018թ. Սեպտեմբեր ամսին Ներբանկային արժութային շուկայում Ռուբլիով գործարքների ծավալը և փոխարժեքը

Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում Ռուբլու փոխարժեքը դրսևորել է անկայուն միտում, մասնավորապես, առքի փոխարժեքը ամսվա վերջին ամսվա սկզբի համեմատ աճել է 3.23%-ով (7,07 ՀՀ դրամից դառնալով 7,30 ՀՀ դրամ), իսկ վաճառքի փոխարժեքը նույն ժամանակաշրջանի ընթացքում նվազել է 7.14%-ով(7,17 ՀՀ դրամից դառնալով 7,40 ՀՀ դրամ): Դիտարկվող ժամանակաշրջանում արտարժույթի առքուվաճառքի սպրեդը տատանվել է 0,08(սեպտեմբերի 4, սեպտեմբերի 6, սեպտեմբերի 19) - ից 0,13 (սեպտեմբերի 10) - ի միջև:

Ինչ վերաբերում է առքի և վաճառքի գործարքների ծավալներին, ապա Ռուբլի ավելի շատ գնվել է, քան վաճառվել: Առքի առավելագույն ծավալը արձանագրվել սեպտեմբերի 24-ին՝ 544,924,863 Ռուբլի (7,21 ՀՀ դրամ փոխարժեքով), իսկ առավելագույն վաճառքի ծավալը սեպտեմբերի 4 -ին՝ 223,675,132 ռուբլի (7,14 դրամ փոխարժեքով): Ինչ վերաբերում է գործարքի նվազագույն ծավալներին, ապա ամենաքիչ ռուբլին գնվել է սեպտեմբերի 6-ին՝ 212,307,998 Ռուբլի (7,06 ՀՀ դրամ փոխարժեքով) և ամենաքիչը վաճառվել սեպտեմբերի 26-ին՝ 92,040,793 (7,37 ՀՀ դրամ փոխարժեքով) ռուբլի:

Ստորև ներկայացնենք նաև ԱՄՆ դոլարի, Եվրոյի և Ռուբլու փոխարժեքների դինամիկան 2018թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում.

Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում ռուբլին անկայուն միտում է դրսևորել: Եվրոն անկայուն միտում է դրսևորել՝ առաջին հերթին պայմանավորված միջազգային շուկայի զարգացումներով: Իսկ ինչ վերաբերում է ԱՄՆ դոլարին, ապա այն ևս անկայուն է եղել: